

Hij is aan de mensen gelijk geworden (Fil. 2, 6-11)

Corona, de droogte en de uitnodiging van de woestijn

“Terwijl ik dit schrijf, vierde ik net het Feest van Kruisverheffing en werd geraakt door die indringende zin: dat Jezus aan de mensen gelijk is geworden. Die gelijkheid vertaalde zich in Zijn leven één op één met nabijheid: Een God-mens die naast je staat en in die nabijheid vreugde, heling en opstanding mogelijk maakt”, zo zet Jakob van Wielink de toon van dit reflectieartikel.

Het brengt me meteen bij de grootste uitdaging die wij, in het navolgen van Hem, ontmoeten. Het is een uitdaging die door de Corona-pandemie nog eens sterk uitvergroot is. Om God ervaarbaar te laten zijn, dienen we als mensen dichtbij elkaar te zijn. Dat is ook een oerdrift, een oerverlangen dat ons mensen drijft. Om te overleven hebben we anderen nodig, en in de intieme verbinding die ontstaat, kunnen we werkelijk leven ervaren.

De bijdragen van Annerie, Antoinette, Bernadette, Broeder Bernardus en Frans in dit nummer nemen ons alle mee in dat grote spanningsveld van afstand en nabijheid, van verlangen naar samen en gedwongen tot alleen. En ze getuigen alle van een creativiteit die wordt geroepen om nabijheid vorm te geven. In het bos, op het beeldscherm, in de tuin, in de kerk, op de hotelkamer, in het verzorgingshuis.

Woestijnervaring

Als ik de bijdragen lees en kijk naar de wereld dichtbij en ver weg om me heen, dan is het alsof we ieder voor onszelf en samen met elkaar een woestijnervaring aangeboden krijgen. Het is een ervaring van in een land zijn waar de wegwijzers verdwenen zijn, de bronnen soms opgedroogd lijken en de temperatuur ons ofwel oververhit ofwel apathisch maakt. In dit dorre land lijkt de een zijn weg prima te vinden, veert zelfs op of zet de schouders eronder met een bepaalde mate van plezier,

Jakob van Wielink

Oprichter van *De School voor Transitie*, verbonden aan het *Portland Institute for Loss and Transition (VS)* en co-auteur van het boek *Taal van Transitie*.

terwijl de ander zichzelf opnieuw lijkt te moeten uitvinden, verdwaald raakt, in paniek.

Overgang

Hoe we het ook wenden of keren, de meeste mensen lijken het erover eens dat we ons in een overgangperiode bevinden waarin we onszelf en elkaar fundamenteel bevragen op wie we zijn

We bevinden ons in
een overgangperiode
waarin we
onzelf en elkaar
fundamenteel
bevragen op
wie we zijn en
willen zijn

en willen zijn. Zaken als milieu- en milieubelasting, fysieke gezondheid en weerbaarheid, de waarde van kunst en cultuur, in- en uitsluiting van andersdenkenden zijn daarbij enkele in het oog springende thema's. Daar komt bij dat oorlogen en gewapende strijd zoals bijvoorbeeld in Syrië en Afghanistan en de toenemende catastrofes als gevolg van klimaatverandering ons definitief lijken te confronteren met het einde van een *Super Man*-achtige maakbaarheid waarin we zijn gaan geloven. Maar wat dan wel?

Transitie

Zijn we in een overgangperiode terecht gekomen? Een transitie. In de wereldliteratuur zijn ongelooflijk veel verhalen te vinden over de overgang van oud naar nieuw, over de moeilijkheden bij transitie. Denk maar eens aan sprookjes, mythen en sagen, grote romans en de heilige boeken van verschillende godsdiensten. Ik noemde het woord transitie.

Daarmee bedoel ik een verandering op identiteitsniveau. Transitie is het emotionele, cognitieve, fysieke én spirituele proces dat mensen doorlopen wanneer ze met verandering worden geconfronteerd.

Transitie vormgeven is een uitdagende weg omdat het ons confronteert met een aantal dilemma's. Zo is ons brein van nature gericht op het vermijden van pijn. Sterker: ons brein haat pijn. Maar we weten dat groei en verandering zelden tot nooit zonder vormen van pijn en ongemak komen. Als veranderingen zich aan ons van buitenaf opdringen, zoals bij de dood maar ook andere verliezen die de pandemie met zich meebrengt – denk maar aan niet meer je beroep kunnen uitoefenen, elkaar niet meer kunnen opzoeken, dromen die uiteenspatten, ziekte die zijn intrede doet, gevoelens van verlies van vrijheid, moeten vluchten – dan is de primaire impuls 'dit wil ik niet!'. We worden dan teruggeworpen op eerdere ervaringen met verliezen en de vraag wie er ons toen voorgingen in het behapbaar en hanteerbaar maken

van de veranderingen, ons veilig laten voelen. Welke *secure bases* waren er toen in ons leven?

Een secure base is een bron waardoor we ons welkom voelen en die ons inspireert en aanmoedigt om in verbinding de uitdagingen die het leven biedt aan te gaan.

Twee groepen

In de woestijn komen we in hoofdzaak twee groepen mensen tegen. Mensen die zich bij eerdere teleurstellingen, verliezen, trauma's en andere pijnlijke ervaringen omringd wisten door *secure bases* en zich daardoor konden richten op leren en ontvankelijkheid naar wat de toekomst brengen wil. In de nabijheid en beschikbaarheid van *secure bases* wordt veerkracht aangesproken en versterkt. Zo leerden ze onder meer emoties te uiten, zich welkom te voelen en verliezen niet als een einde van alles te zien, maar als kansen voor een nieuw begin, hoe moeilijk ook. Ze mochten ontdekken dat de rouw die onlosmakelijk bij transitie hoort, in essentie een proces is waarmee we leren landen in het leven. De andere groep mensen heeft het om tal van redenen aan (voldoende van) die *secure bases* ontbroken of heeft een onvermogen ervaren zich werkelijk met hen te kunnen verbinden. Daardoor is er een focus gekomen op overleven dat zich bijvoorbeeld kan uiten in een krampachtig vasthouden aan wat was: "vroeger was alles beter" of "het zal mij nooit meer lukken gelukkig te zijn".

Samengevat: verandering in het hier en nu werpt ons terug op herinneringen aan eerdere veranderingen, positief en/of negatief.

Richting

In de woestijn ontmoeten deze twee groepen elkaar voortdurend. Die woestijn kan ook ons huwelijk zijn, ons gezin, onze kerkgemeenschap, ons team op het werk, ons dorp, ons land. Keer op keer zullen we ons in de woestijn daarom richten op mensen die ons richting geven en hoop. Dat is wat kinderen doen bij hun ouders, leerlingen bij leraren, werknemers bij leidinggevendenden, gelovigen bij voorgangers, burgers bij politici. Het zoeken naar hoop en richting is onverwoestbaar en roept dus ook een grote verantwoordelijkheid op. Want op wie richt zich immers degene tot wie de mens in de woestijn zich richt?

In de woestijn, waar de oriëntatie mist, waar houvast niet gevonden wordt,

grijpt ons brein naar beelden en verhalen die de oude pijn lijken te sussen

Exodus

Misschien wel het oudste en krachtigste verhaal van transitie is voor ons het verhaal over de uittocht van de Israëlieten uit Egypte, zoals we het lezen in het bijbelboek Exodus. Hoewel de Israëlieten onderdrukt werden in Egypte, werden ze bij de uittocht niet naar het naastgelegen land van de Filistijnen geleid, want als ze strijd zouden moeten leveren, konden ze weleens spijt krijgen en teruggaan naar Egypte. Daarom liet Mozes het volk een omweg maken en door de woestijn naar de Rode Zee trekken. Zo groot is blijkbaar de hang naar het bekende, dat er geen risico genomen wordt om het volk op de proef te stellen. Maar dat blijkt maar beperkt te werken. Op de lange tocht zijn er voortdurend beproevingen. En op momenten dat er verwarring is, onzekerheid, zoeken velen het bij de ‘verkeerde goden’. In hun paniek van de eenzaamheid, de honger naar hoop en troost, zoeken velen hun houvast in dat waarvan ze diep van binnen weten dat het schijnveiligheid biedt en niet werkelijk voedt: gouden kalveren en zo veel meer. Dat is ook wat diepe, onverwerkte verliezen en trauma’s kunnen doen. In de woestijn, waar de oriëntatie mist, waar houvast niet gevonden wordt, grijpt ons brein naar beelden en verhalen die de oude pijn lijken te sussen. Verhalen die doen geloven dat er opnieuw bedonderd wordt. Verhalen die echter steeds terug bij af brengen. Terug naar een plek waar we niet willen zijn: slavernij.

God vraagt aan Mozes tegen de Israëlieten te zeggen dat ze verder moeten trekken. Dat hij zijn staf geheven houdt boven de zee en zo het water splijt, zodat de Israëlieten dwars door de zee kunnen gaan, over droog land. Dus eerst beweging, dan pas een uitweg. Niet andersom!

En Mozes, wat zijn zijn *secure bases*?

In elk geval God en zijn broer Aäron. Maar misschien waren het er meer. Misschien wel zijn ervaringen als herder, bijvoorbeeld?

Uitdaging

De woestijn, zo zien we, daagt ons uit. De woestijn bevraagt ons: wie ben ik, wie wil ik zijn, op wie wil ik me richten? Die vragen roepen tal van andere vragen op, zoals: waar kom ik eigenlijk vandaan, waar heb ik in geloofd, welke pijn van vroeger heb ik nog aan te kijken, waar heb ik afscheid van te nemen, met wie heb ik me werkelijk verbonden?

De woestijn, zo laten de verhalen van Annerie, Antoinette, Bernadette, Br. Bernardus en Frans ook zien, vraagt om mensen die in de geest van Mozes de staf heffen en doorgang bieden, een weg van werkelijke hoop bieden. En die net als hij, steeds weer bereid zijn te luisteren naar wat mensen te zeggen hebben, te klagen ook. Mensen die weet hebben dat doorgang door een crisis niet gaat zonder gemor en pijn. Mensen die bereid zijn creativiteit aan de dag te leggen. Om nieuwe rituelen te bedenken, nieuwe technie-

ken te omarmen. Ja, mensen die steeds nieuwe wegen bewandelen om de hoop hoog te houden.

De woestijn, zo laten de verhalen van Annerie, Antoinette, Bernadette, Br. Bernardus en Frans ook zien, vraagt om mensen die in de geest van Mozes de staf heffen en doorgang bieden, een weg van werkelijke hoop bieden.

Een crisis – zoals de pandemie – legt oude en nieuwe wonden bloot. En voor wonden is uiteindelijk maar één echt geneesmiddel: Jezus zelf. In de ontmoetingen met anderen Hem present stellen vraagt zelf geïnspireerd te zijn. Het vraagt ons te laten leiden door de Heilige Geest die Hij zond en echt maar één kant op doet bewegen: de goede. Een kant die mensen verbindt, ze samenbrengt en ze de kracht van Verrijzenis laat ervaren. Annerie, Antoinette, Bernadette, Broeder Bernardus en Frans inspireren me met hun verhalen. Ze zijn bereid geweest om in hun geraaktheid, kwetsbaarheid en niet weten aan Hem gelijk te worden, zich door Hem te laten inspireren. Om samen op te trekken met mensen die ons nodig hebben. Zo werden zij hoopverleners.

COLOFON

VPWinfo.nl is het kwartaalblad van de Beroepsgroep VPW, onderdeel van **CNV Kerk en Ideëel** • ISSN 1574-9916 • Nr. 3, oktober 2021.
• Redactie VPWinfo.nl • Mirjam Dirx (hoofdredacteur), Manon van den Broek, Peter Derks, Marion Korenromp, Koos Tolboom, Jeroen van Lente
• Redactiesecretaris • Mirjam Dirx • 't Vaartje 112, 5165 ND Waspik
T 0416 - 312385 / 06-444 60 207 • mijdirx@gmail.com
• Grafisch ontwerp • Jeroen van Lente Grafisch ontwerper • Tielekshoeven 32, 5242 KB Rosmalen • T 06 28 15 20 30 • E jeroenvanlente@msn.com
• Druk • Drukkerij DekkersvanGerwen, Den Bosch

Foto's van de auteurs zijn door de auteurs zelf aangeleverd.
Foto's: Jeroen van Lente [p 24]. Illustraties: Jeroen van Lente [p 3, 10, 15, 22]

Ledenbijdrage 2020 – sector Zorg & Welzijn, Kerk en Ideëel

	Bruto	Netto *
Brutosalaris:		
Helft minimumloon of minder	€ 9,35 p/mnd	€ 5,79 p/mnd
Minimumloon of minder en jongeren t/m 23 jaar	€ 12,95 p/mnd	€ 8,02 p/mnd
Meer dan minimumloon	€ 17,50 p/mnd	€ 10,83 p/mnd
Voltijd studenten MBO of HBO (de eerste maand wordt € 0,50 administratiekosten in rekening gebracht.)	Gratis	Niet van toepassing
Studenten overgangstarief (gedurende een jaar na het einde van het gratis lidmaatschap)	€ 5,00	€ 3,10
(Vroeg)gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden (WW/WAO)	€ 9,35 p/mnd	Niet van toepassing

Voor betalingen anders dan per automatische incasso geldt een toeslag van € 1,- per betaling.

* Let op: De nettobedragen zijn gebaseerd op een contributieruggave van ruim 38%. Als werkend lid kun je een groot deel van je contributie terugverdienen. Het voordeel kan oplopen tot zo'n € 90,- per jaar. In het najaar ontvang je hierover automatisch bericht.

Organisatie CNV Kerk en Ideëel

• Postbus 2510, 3500 GM Utrecht, bezoekadres: Tiberdreef 4, 3561 GG Utrecht
E rkpastoraalwerk@cnv.nl • W www.vpwinfo.nl
• N. Foppen • E n.foppen@cnv.nl

- Bestuur Beroepsgroep VPW • H. Berbé, J. Deckers, M. van Tricht, L. Geurts, T. Halin, J. Houben, G.M.H. Kamsma-Kunst, H.J.M. Kint-van Os, G. Prevoov.
- Landelijke Commissie Rechtspositie (LKR) • J. van Beek, M. Buijns, G. Damen, G. Dieteren, N. Foppen, T. Halin (voorzitter), W. Vroom, N. van Waterschoot (FNW)
- Website www.vpwinfo.nl • G. Prevoov, webmaster

Onderdelen van de beroepsgroep VPW in de bisdommen

- VPW Den Bosch vacature
- VPW Breda • Contactgroep: drs. J.M.A. Heezemans, Van Hattumstraat 18, 4437 AG Ellewoutsdijk, 0113 - 548 201, breda@vpwinfo.nl
- VPW Groningen-Leeuwarden • Secretariaat: N. Bouma, Trambaan 15, 9251 LZ Burgum, 0511 705 336, [groningen-leeuwarden@vpwinfo.nl](mailto: groningen-leeuwarden@vpwinfo.nl)
- VPW Haarlem-Amsterdam • Secretariaat: H.J.M. Kint-van Os, Triade 45, 1901 GW Castricum, 06-24 60 38 29, kikikint@xs4all.nl
- VPW Limburg • Secretariaat: P. Linders, Stichting Groenewold, Roermond, 077 - 354 66 89, [limburg@vpwinfo.nl](mailto: limburg@vpwinfo.nl)
- VPW Rotterdam • Secretariaat: H.J.T. Dam, Alblashof 54, 2951 XR Alblasserdam, 06-12 37 40 02, [rotterdam@vpwinfo.nl](mailto: rotterdam@vpwinfo.nl)
- VPW Utrecht • Contactpersoon: L.Geurts, Pasteurstraat 106, 7316 GW Apeldoorn, 06-44 04 64 65, lgeurts-18@kpnmail.nl

Verzoek aan onze leden!

Als er iets verandert in uw gegevens wilt u dan zo vriendelijk zijn dit zelf aan te passen via mijn.cnv.nl of dit door te geven aan ons secretariaat: bel met CNVinfo, telefoon 030-7511003. Denk daarbij aan • Adresgegevens • Verandering van werkring of werksort • Arbeidsduurverandering (bijvoorbeeld van full-time naar half-time) • Het overgaan van studentlid naar werkend lid • Het met emeritaat gaan • Verandering van werkgever